Årsrapport 2006

Lånekassen

28.06.2007

Årsrapport 2006

Innhold:

1 Innledning 3

2 Resultater for Lånekassen 2006 3

2.1 Forvaltning av utdanningsstøtten 3
2.1.1 Utviklingen av utdanningsstøtten 3

2.2 Resultater fra kjernevirksomheten 3
2.2.1 Resultatmål 1: Kjernelånekassen 3
2.2.2 Resultatmål 2: Tildeling 5
2.2.3 Resultatmål 2: Tilbakebetaling 8
2.2.4 Resultatmål 3 Kundeservice 11

2.3 Resultater fra fornyelsen 12
2.3.1 Resultatmål 4: Status i fornyelsen 12
2.3.2 Resultater fra gjennomførte tiltak 12
2.3.3 Tiltak som ikke er gjennomført i henhold til opprinnelig plan 15
2.3.4 Gevinster og omdisponeringer 16

3 Generelle krav til den samlede aktiviteten 16

3.1 Personalet 16
3.1.1 Kapasitet og bemanning 16
3.1.2 Arbeidsmiljø 17
3.1.3 Likestilling 17

3.2 Intern kontroll og risikostyring 18
3.2.1 Internkontroll 18
3.2.2 Risikostyring 18

3.3 Samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid 19

3.4 Miljøledelse 19

3.5 IT-politiske føringer 19

4 Årsregnskap for 2006 for Statens lånekasse for utdanning 20

4.1 Resultatregnskap 20

4.2 Balanse 21

4.3 Regnskapsprinsipper 22
4.3.1 Regnskapsprinsipper 22
4.3.2 Periodisering av rente- og gebyrinntekter 22
4.3.3 Føring av andre inntekter og kostnader 22
4.3.4 Tap på utlån 22
4.3.5 Inntektsføring av renter av misligholdte utlån 22
4.3.6 Konvertering av studielån til stipend 22

4.4 Noter 22

1 Innledning

Årsrapporten for 2006 er svar på tildelingsbrevet for 2006. Den omfatter den samlede driften for linjeaktiviteter og fornyelsen. Rapporten rapporterer på oppnådde resultater og bruk av tildelte ressurser.

2 Resultater for Lånekassen 2006

2.1 Forvaltning av utdanningsstøtten

Formålet med udanningsstøtten gjennom Lånekassen er å gi like utdanningsmuligheter for alle og sikre samfunnet kompetent og utdannet arbeidskraft. Gjennom Lånekassen dekker samfunnet en vesentlig del av kostnadene for at den enkelte skal kunne ta den utdanning han/hun har evner og interesse for. Gjennom regelverket søker myndighetene samtidig å påvirke utdanningsatferden på en gunstig måte og fordele lån og stipend i samsvar med de utdanningspolitiske målsettingene. Lånekassen skal sørge for å administrere tildeling og tilbakebetaling av utdanningslån og stipend på en god og effektiv måte.

2.1.1 Utviklingen av utdanningsstøtten

Tabellen nedenfor viser utviklingen av hovedtallene for utdanningsstøtten for de siste tre årene:

(mrd. kroner)

Portefølje	**2004**	**2005**	**2006**
A-lån (ikke rentebærende)	24,0	25,4	25,8
B–lån (rentebærende)	56,2	60,1	64,1
Rentebærende renter	2,1	1,9	1,7
Samlet portefølje	**82,3**	**87,3**	**91,6**

Tabell1: Resultater for tildeling av lån og stipend

Økningen i rentefrie lån i studietiden, A-lån, skyldes økningen i antall støttemottakere. Økningen i rentebærende lån, B-lån, skyldes både en økning i antall tilbakebetalende kunder og en økning i gjennomsnittlig gjeld ved endt utdanning.

2.2 Resultater fra kjernevirksomheten

I dette avsnittet gis hovedresultatene for resultatmålene gitt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2006.

2.2.1 Resultatmål 1: Kjernelånekassen

Kjerneoppgavene skal løses kostnadseffektivt, og aktiviteter som støtter opp under kjerneoppgavene skal settes ut til andre aktører dersom utsetting vil gi bedre tjenester for brukerne og høyere kvalitet og effektivitet totalt sett for virksomheten.

2.2.1.1 Status for kjernelånekassen

I perioden 2004-2006 er det gjennomført og igangsatt en rekke tiltak for å realisere kjernelånekassen. I tildelingsbrevet kan operasjonaliseringen av målet beskrives innefor fire funksjonsområder som er vurdert nærmere for utkontraktering:

- overføring av gjenværende innkrevingsoppgaver til Statens innkrevingssentral
- IKT-oppgaver
- førstelinjebetjening av telefonhenvendelser
- administrative driftsfunksjoner

Nedenfor oppsummeres status for arbeidet med å følge opp planen.

2.2.1.2 Overføring av oppgaver til Statens innkrevingssentral (SI)

Grensesnittet for SI fase 1 kom i drift 01.01.06. Grensesnittet er basert på en utkontrakteringsløsning der SI etter fullmakt fra Lånekassen utfører alle innkrevingsoppgaver på oppsagte lån. I tillegg er SI særnamsmann.

Lånekassen forvalter hele porteføljen og grensesnittet mot SI og utfører en del saksbehandlingsoppgaver knyttet til søknader om betalingslettelser og ettergivelse av sosiale og økonomiske årsaker. Lånekassen behandler alle vedtak om permanent overføring av krav til SI, vurderer om mislighold av betalingsplikten kan medføre at søknad om ny støtte skal avslås og behandler innkrevingsoppgaver på ikke oppsagte lån.

I fase 2 skal Lånekassen utkontraktere flere arbeidsoppgaver til SI. Dette er oppgaver knyttet til saksbehandling av sosiale og økonomiske rettigheter etter utdanningsstøtteloven. Lånekassen skal fortsatt forvalte porteføljen og grensesnittet mot SI, behandle vedtak om permanent overføring til SI, vurdere om mislighold av betalingsplikten kan medføre at søknad om ny støtte skal avslås og innkrevingsoppgaver på ikke oppsagte lån.

Lånekassen og SI planlegger å gjennomføre fase 2 i løpet av sommeren 2007.

2.2.1.3 IKT-oppgaver

I konkurransegrunnlaget som lå til grunn for anskaffelsesprosessen som ble gjennomført i 2005 med sikte på ny IKT-løsning, var det tatt inn en opsjon på mulig utkontraktering av nåværende applikasjonsforvaltning.

Spørsmålet om å utløse opsjonen ble vurdert nærmere vinteren 2005–2006. Etter vurderinger av kostnader og risiko besluttet Lånekassens styre våren 2006 å beholde forvaltningen av LIS internt i den gjenværende driftsperioden.

I konkurransegrunnlaget ble det også spesifisert tjenester knyttet til utkontraktering av applikasjonsforvaltning og driftstjenester for nye IKT-løsninger som opsjon. Fordi samarbeidet med valgt leverandør ble avbrutt etter detaljspesifiseringsfasen, var det ikke aktuelt å utløse opsjonen.

Spørsmålet om å utkontraktere Lånekassens print- og konvolutteringsfunksjon ble vurdert i 2005 og første halvår 2006. Som ledd i dette arbeidet ble det bl.a. rettet forespørsler til flere statlige virksomheter om mulighet for samarbeid, deriblant Skattedirektoratet og NAV. Videre ble det foretatt en kartlegging av leverandørmarkedet. Sonderingen avdekket at Skattedirektoratet var interessert i et samarbeid med Lånekassen om print og konvoluttering, og det ble på den bakgrunn gjennomført tekniske tester for å avklare hvorvidt de tekniske forutsetningene for et samarbeid eksisterte. Testene avdekket ingen forhold som tydet på at et samarbeid ikke er mulig teknisk sett. Sommeren 2006 ble det derfor igangsatt et forprosjekt i samarbeid med Skattedirektoratet for å avklare samarbeidets omfang, volumer, arbeidsdeling, tekniske løsninger, Lånekassens TCO og kost-/nytte knyttet til et samarbeid versus videre drift i Lånekassens egen regi. Forprosjektet konkluderte med at Lånekassen bør overføre arbeidet med print og konvoluttering til Skattedirektoratet, da dette ut fra en vurdering av kost-/nytte og risiko vil være mer fordelaktig for Lånekassen enn fortsatt ivaretakelse av funksjonen i egen regi.

På bakgrunn av forprosjektets tilrådning besluttet Lånekassens styre 27.11.06 at videre arbeid skal baseres på overføring av print- og konvoluttering til Skattedirektoratet. Plan for gjennomføringsprosjekt er utarbeidet, og gjennomføringsprosjektet igangsettes januar/februar 2007.

2.2.1.4 Førstelinjebetjening av telefonhenvendelser

Høsten 2005 ble det besluttet at førstelinjebetjening av telefonhenvendelser og e-post skulle ivaretas i Lånekassens egen regi inntil videre. I februar 2006 ble disse funksjonene samlet i et eget kundesenter. Andrelinjebetjening er fortsatt lagt til regionkontorene.

Som ledd i arbeidet med å utjevne sesongvariasjoner og for å styrke tilgjengeligheten på telefon, ble det våren 2006 inngått avtale med ekstern leverandør om kjøp av kundesentertjenester i toppsesongen.

Det ble i den forbindelse utviklet en sikker teknisk løsning som la til rette for at ekstern tjenesteleverandør fikk tilgang til de mest nødvendige opplysninger om kundene fra Lånekassens systemer. Erfaringene med samarbeidet er at tilgjengeligheten på telefon ble vesentlig bedre i den aktuelle perioden enn tilfellet ville vært uten ekstern bistand. Det vurderes å legge til rette for ytterligere funksjonalitet i den allerede etablerte tekniske løsningen, slik at samarbeidet kan utvides for å bedre tilgjengeligheten på telefon ytterligere.

2.2.1.5 Administrative driftsfunksjoner

Administrative driftsfunksjoner som i utgangspunktet har vært aktuelle å vurdere nærmere med hensyn til utkontraktering, har omfattet teknisk lønnsforvaltning, sentralbord, utgående post, drift av kontorlokaler, hustrykkeri og renhold. Status for arbeidet med å avklare dette kan oppsummeres slik:

- sentralbordfunksjonen er integrert i kundesenteret, og er ikke lenger aktuell å vurdere mht. utkontraktering
- arbeidet ved utgående post med å betjene blankett- og brosjyrebestillinger fra læresteder og kunder er redusert til et minimum, dels på grunn av økt antall nettsøknader og dels gjennom bedre tilrettelegging av samme informasjon på internett. Gjenværende arbeid har for lite omfang (mindre enn 0,5 årsverk) til at det foreløpig er aktuelt å utkontraktere det
- spørsmålet om å videreføre, nedlegge eller utkontraktere hustrykkerifunksjonen avklares nærmere i forbindelse med prosjektet som skal overføre print- og konvolutteringsoppgaver til Skattedirektoratet, dvs. i løpet av 2007
- drift og vedlikehold av Lånekassens lønnssystem ble utkontraktert til Senter for statlig økonomistyring fra 01.03.2006, mens lønnsforvaltning fortsatt løses i Lånekassen
- renholdsfunksjoner ved hovedkontoret i Oslo utkontrakteres etter hvert som Lånekassens egne ansatte renholdere går av med alderspensjon i løpet av kommende år. Renholdsfunksjoner ved distriktskontorene løses i dag dels ved egne ansatte på deltid, dels gjennom kjøp av eksterne tjenester
- drift av kontorlokaler løses i dag i hovedsak gjennom eksisterende avtaler med utleiere. Et eventuelt utvidet omfang av slike tjenestekjøp avklares som ledd i fornyelse av eksisterende leiekontrakter eller i forbindelse med eventuell flytting til andre kontorlokaler (på lengre sikt)

2.2.2 Resultatmål 2: Tildeling

Lånekassen skal i 2006 redusere saksbehandlingstiden for tildelingssaker i forhold til 2005.

For behandlingen av søknader om tildeling av lån og stipend kan resultatene oppsummeres slik:

	Mål 2006	Resultat 2004	Resultat 2005	Resultat 2006	Endring 2005-06
Andel nettsøknader (selvbetjening)	60-65 %	39 %	47 %	49 %	4 %
Kurans/automatiseringsgrad	59 %	42 %	52 %	56 %	7 %
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid	9 dager	14 dager	9 dager	8 dager	-7 %
Antall reelle saker over maksimal behandlingstid	-	1 436	1 026	939	-8 %

Tabell 2: Resultater for tildeling av lån og stipend

	Resultat 2004	Resultat 2005	Resultat 2006	Endring 2005-06
Antall kunder	311 035	311 691	306 825	-2 %
Antall saker	404 140	400 640	395 992	-1 %

Tabell 3: Utvikling i antall kunder og saker for tildeling

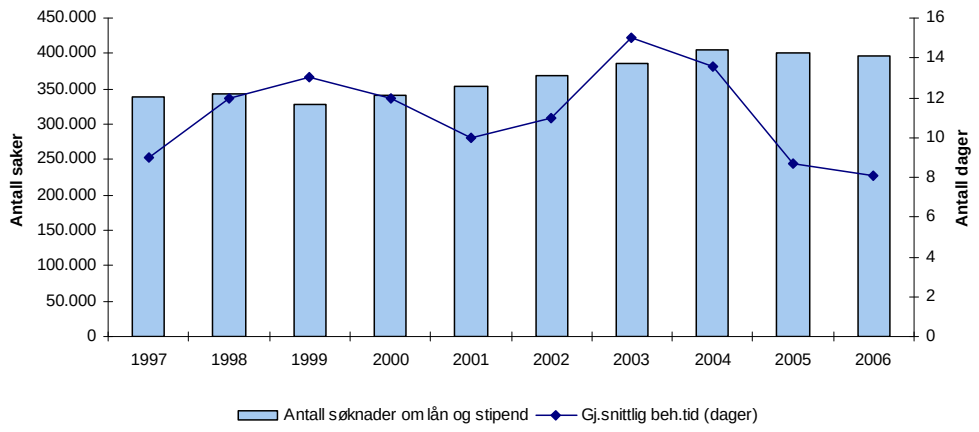
Oversikten viser at resultatutviklingen for tildeling av støtte har en positiv utvikling. Det er oppnådd forbedringer både i form av økt kurans, økt selvbetjeningsgrad og redusert saksbehandlingstid i kjerneprosessene.

Følgende skal bemerkes:

- Kunde- og saksvolum har vært stabilt i perioden, dvs. i samsvar med forutsetningene for måltall
- Selvbetjeningsgraden har ikke økt i henhold til målsetning fordi nettsøknad for rettighetselever (forskriftens del II) ikke ble innført som planlagt. Det legges opp til at denne nettsøknaden innføres fra undervisningsåret 2011–2012 i nytt IKT-system
- Kuransen (automatiseringsgraden) har et negativt avvik mot mål. Manglende måloppnåelse skyldes at endringer i regelverk for utdanning i Norge har medført ukurante saker, i tillegg har alle førstegangssøkerne til gradsstudier i utlandet blitt ukurante. Videre har driftsproblemer hos leverandør av skanning- og arkivtjenester redusert kuransen med 1-2 prosentpoeng
- Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har blitt redusert mer enn forventet
- Lånekassen har i tildelingsbrevet for 2006 krav om maksimal saksbehandlingstid på åtte uker. Totalt har Lånekassen hatt om lag 900 saker med behandlingstid over 8 uker.

2.2.2.1 Tildeling – antall saker og gjennomsnittlig behandlingstid

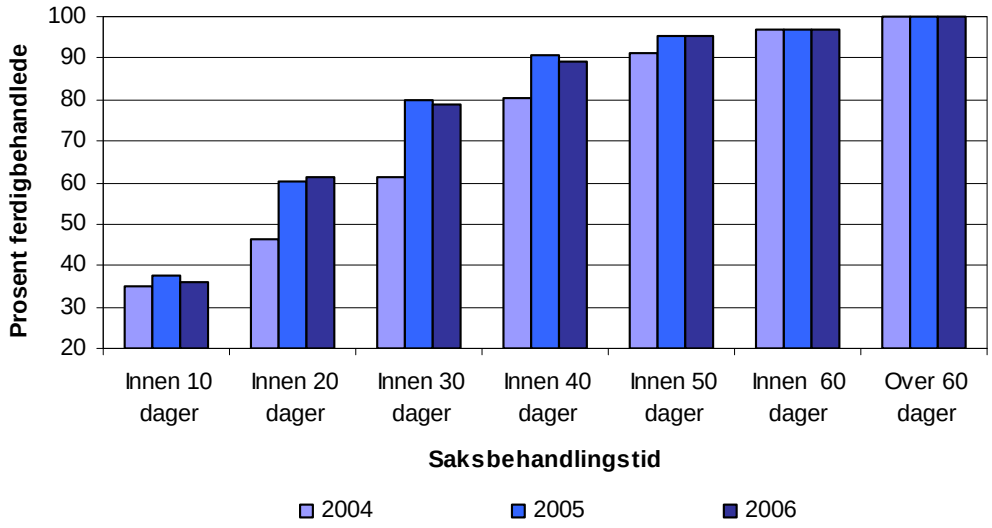
Behandlingstid er i Lånekassen definert fra en søknad er innkomstregistrert til vedtaksdato. Kurante saker blir ferdigbehandlet i Lånekassen i løpet av en dag. I 2006 utgjorde dette 56 prosent av sakene. Gjennomsnittlig behandlingstid er i 2006 redusert i forhold til 2005. Årsaken til redusert behandlingstid er i hovedsak at behandlingstid for manuelt behandlede er opprettholdt samtidig som det har vært en økning i kuransgrad. I tillegg har flere enkelttiltak bidratt til en bedre flyt i behandlingen av manuelle søknader.

2.2.2.2 Andel ferdigbehandlede manuelle saker (akkumulert) fordelt på tid

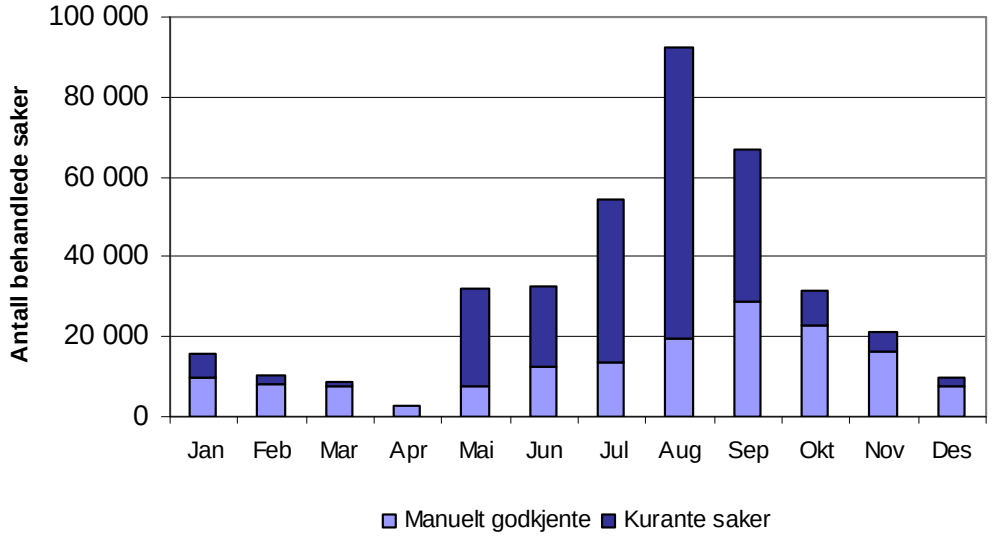
Gjennomsnittlig behandlingstid for de ukurante sakene, dvs. saker som behandles manuelt, er ved utgangen av 2006 på 19 dager, det samme som i 2005.

Gjennomsnittlig behandlingstid sier lite om spredningen i behandlingstiden for de ukurante (manuelle) tildelingssøknadene. Figuren nedenfor viser utviklingen for de tre siste årene. Som figuren viser ble behandlingstiden for manuelle saker innenfor de ulike tidsintervallene om lag som i 2005.

2.2.2.3 Sesongmessige svingninger - tildeling av utdanningsstøtte

Det er sesongmessige svingningene i innkomne saker i Lånekassen. Økning i kurans og informasjonstiltak for at kundene søker tidligere har redusert svingningene, men de er fremdeles betydelige. Grafen nedenfor viser antall ferdigbehandlede saker pr. måned. Kurante saker er saker som behandles automatisk.

2.2.2.4 Utviklingen av utdanningsstøtten - tildeling

Tabellen nedenfor viser utviklingen av hovedtallene for utdanningsstøtten for de tre siste undervisningsårene. Tabellen er gitt i undervisningsår for å kunne identifisere eventuelle virkninger som følge av endringer i regelverk.

(Antall pr. undervisningsår)

Tildeling av støtte	**2003–2004**	**2004–2005**	**2005–2006**
Elever og studenter i utdanning med rett til støtte	404 000	412 800	420 300
Støttesøkere	285 564	298 455	300 726
Støttemottakere	262 885	274 438	276 672
Låntakere	195 248	203 978	202 652
Stipendmottakere (inkl. konverteringsstipend)	254 893	225 628	221 245
Stipend (ekskl. konverteringsstipend)	449 860	283 057	255 102
Konverteringsstipend [1)]	165 120	165 564	154 068

Tabell 4: Antall mottagere av lån, stipend og konvertering

(mill. kroner)

Tildelt lån og stipend	**2003–2004**	**2004–2005**	**2005–2006**
Utbetalt lån	9 746	13 574	13 762
- av dette lån omgjort til stipend ved fullført utdanning [2)]	1 638	4 324	3 902
Utbetalt stipend	6 404	3 256	3 177
Lån og stipend i alt	16 150	16 830	16 939

Tabell 5: Regnskap for tildeling av lån og stipend

2.2.3 Resultatmål 2: Tilbakebetaling

Lånekassen skal i 2006 redusere saksbehandlingstiden for tilbakebetalingssaker i forhold til 2005.

	Mål 2006	**Resultat 2004**	**Resultat 2005**	**Resultat 2006**	**Endring 2005-06**
Andel nettsøknader (selvbetjening)	15-18 %	11 %	30 %	42 %	41 %
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid	11 dager	18 dager	12 dager	9 dager	-21 %

Tabell 6: Resultater for tilbakebetaling

(antall)

	Resultat 2004	**Resultat 2005**	**Resultat 2006**	**Endring 2005-06**
Tilbakebetalende låntakere	476 130	492 077	506 241	3 %
Saker [3)]	178 092	187 821	199 623	6 %

Tabell 7: Utvikling i antall kunder og saker for tilbakebetaling

Oversikten viser at resultatene knyttet til saker vedrørende tilbakebetaling av lån har hatt en meget positiv utvikling.

Følgende skal bemerkes:

- Antall saker har økt med 6 %, på grunn av økning i antall tilbakebetalingskunder og andel nettsøknader
- Andel nettsøknader (betalingsutsettelser på web) har økt betydelig mer enn planlagt
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har blitt redusert betydelig mer enn planlagt

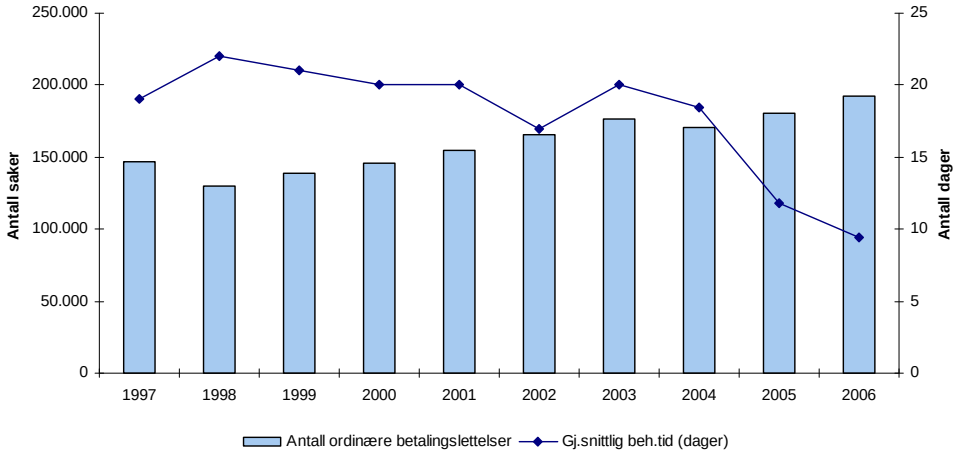
1) Tallene viser status for alle tre år pr. 6. januar 2007

2) Status pr. 6. januar 2007. Tallene for konverteringsstipend er ikke endelig da alle resultater ennå ikke er innrapportert for de aktuelle årene. Det er ikke tatt hensyn til at stipendet er noe redusert som følge av kontroll mot kundenes ligning.

3) Ordinær tilbakebetaling omfatter ikke innkrevingssaker. Enkelte ettergivelsesordninger er inkludert.

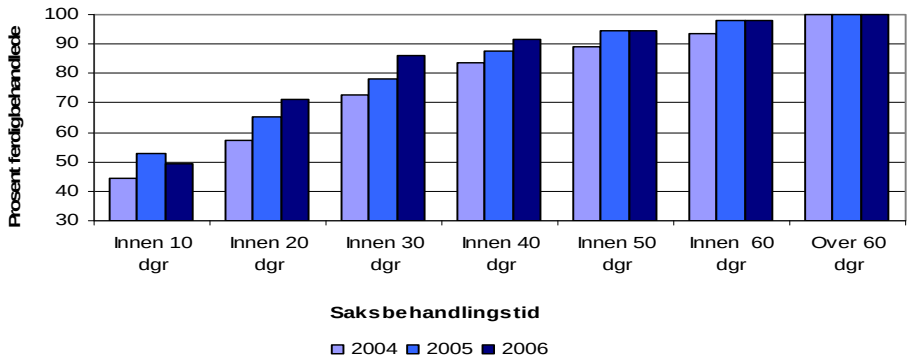
2.2.3.1 Tilbakebetaling – antall saker og gjennomsnittlig behandlingstid

Diagrammet nedenfor viser utviklingen i ordinære betalingslettelsessaker. Det var i 2006 en økning på om lag 11 600 saker i forhold til 2005. Selvbetjening på nett førte til færre manuelt behandlede saker og at gjennomsnittlig behandlingstid ble redusert i forhold til 2005.

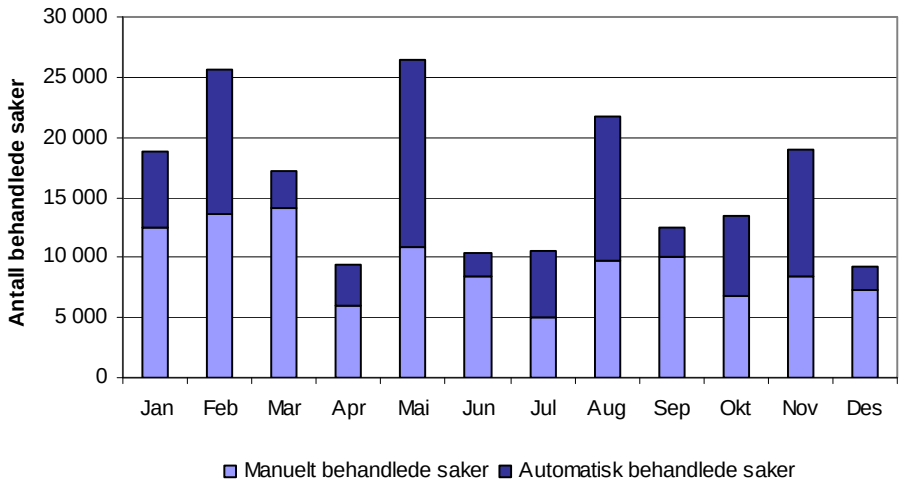
2.2.3.2 Andel ferdigbehandlede manuelle saker (akkumulert) fordelt på tid

Gjennomsnittlig behandlingstid på ukurante saker er redusert fra om lag 16 dager i 2005 til 15 dager ved utløpet av 2006.

2.2.3.3 Behandlede betalingslettelsessaker 2006

Oversikten viser antall ferdigbehandlede saker for ordinære betalingslettelsessaker pr. måned.

2.2.3.4 Utvikling i kundenes bruk av E-faktura

Antall e-fakturakunder har i løpet av 2006 økt med 91 prosent fra om lag 71 450 til 137 000.

	Resultat 2004	Resultat 2005	Resultat 2006	Endring 2005-06
– Antall kunder med e-faktura	37 148	71 449	136 774	91 %
– Andel av alle tilbakebetalingskunder	8 %	15 %	27 %	-

Tabell 8: Utvikling i antall kunder med e-fakura

Tiltakene for å øke andelen av tilbakebetalerne som bruker e-faktura omfattet:

- kampanje i samarbeid med BBS (finansiert av BBS)
- i forbindelse med statsbudsjettet 2006 vedtok Stortinget at gebyret knyttet til førstegangsvarslingen ble fjernet for kunder som bruker e-faktura
- i juni 2006 ble det sendt e-post til alle e-kunder som på det tidspunktet ikke benyttet e-faktura
- i juli 2006 ble brosjyren "Studielånet" som informerte spesielt om tilbudet til kundene om å bruke e-faktura, sendt ut sammen med terminvarselet.

2.2.3.5 Innkreving av oppsagte lån

Fra og med 1.1.2006 er det gjennomført en arbeidsdeling mellom Lånekassen og SI. Lånekassen behandler alle søknader om betalingslettelser, søknad om stipend og lån til ny utdanning og vedtak om permanent overføring av kravet til SI for innfordring. SI utfører alle innkrevingsoppgaver.

Ved utløpet av 2006 var 34 548 kunder under inkassomessig behandling, mot 37 799 året før. I 2006 var det 22 744 krav som ble oppsagt og overført til innkreving. Det var 15 055 kunder som ryddet opp i misligholdet og ble tilbakeført til vanlig tilbakebetaling. Låntakere med oppsagt lån hadde en utestående gjeld ved årets utgang på 3,9 milliarder kroner. Innkrevingsresultatet for 2006 er 458,8 millioner kroner, hvorav 374 millioner kroner er innbetalt via Statens Innkrevingssentral.

For innkrevingsområdet er målet at innkrevd beløp for hele året skal være mer enn 10 % av totalt utestående gjeld på oppsagte lån. I 2006 ble 11,6 % av totalt utestående gjeld innfordret.

År	Inkasso-kunder	Total gjeld (mrd. kr)	Innkrevd beløp (mill. kr)	I % av total gjeld	Permanent overføring til SI	Tap (mill. kr)	Pant
2004	38 700	4,2	449,4	10,7 %	3 405	370,5	3 328
2005	37 799	4,1	420,8	10,2 %	3 138	338,3	3 300
2006	34 548	3,9	458,8	11,6 %	3 871	397,3	3 603

Tabell 9: Resultater for innkrevingsområdet

Tabellen viser at det har vært en nedgang i antall kunder med oppsagte lån i perioden fra 2004. De som har betalingsproblemer kan etter visse regler få både utsettelse og slippe å betale renter. Det er også mulig å få utsettelse uten grunn (begrenset antall ganger), men da løper renten. Kunnskapen om disse ordningene øker, noe som kan være en årsak til nedgangen i oppsagte lån.

2.2.3.6 Utviklingen av utdanningsstøtten – tilbakebetalingsområdet

Utviklingen i antall tilbakebetalende låntakere vises i tabell 7. Antallet har i perioden fra 2005-2006 økt med 3 %.

(mill. kroner)

Tilbakebetaling av lån	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006
Totalt utestående fordringer	82 374	87 329	91 716
Utestående renter	2 699	2 408	2 269
Innbetalt i alt	6 963	6 885	7 487
Ettergivelse basert på rettigheter	465	415	317
Rentestøtte	82	774	929
Regnskapsførte tap	434	389	433

Tabell 10: Utvikling av utdanningsstøtten - tilbakebetaling

2.2.4 Resultatmål 3 Kundeservice

Servicenivået for telefonforespørsler i 2006 skal forbedres i forhold til 2005.

	Resultat 2004	Resultat 2005	Resultat 2006	Endring 2005-06
Manuelle kundehenvendelser:				
Antall anrop telefon	1 487 066	1 392 050	1 263 538	-9 %
Antall besvarte telefoner	384 382	307 446	268 916	-13 %
Svarprosent telefon	26 %	22 %	21 %	-4 %
Kundebesøk	56 600	59 172	56 687	-4 %
E-post	108 226	110 232	119 604	9 %
Selvbetjening:				
Kassafonen	325 678	206 028	139 763	-32 %
Antall treff – Dine sider	1 655 165	2 269 403	2 933 691	29 %
www.lanekassen.no	2 411 072	3 021 714	3 976 963	32 %

Tabell 11: Resultater for kundeservice

2.2.4.1 Kundehenvendelser

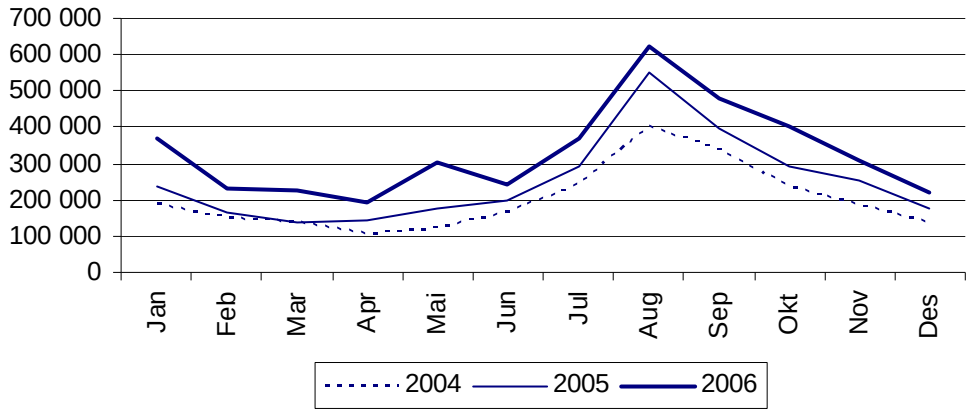
Lånekassen fortsatte i 2006 det langsiktige arbeidet med å fornye tjenestetilbudet for Lånekassens kunder. Totalt sett opplever Lånekassen en jevn økning i antall kundehenvendelser. Det er et mål for Lånekassen å øke bruken av elektroniske løsninger og selvbetjeningsløsninger i kommunikasjonen med elever/studenter, tilbakebetalere og samarbeidspartnere.

Lånekassens har satt inn tiltak for å redusere antallet manuelle henvendelser ved å tilby kundene bedre elektroniske kanaler ved å utvikle www.lanekassen.no og Dine sider. Videre er det satset på mer målrettet informasjon til ulike kundegrupper.

Lånekassen har ikke oppfylt kravet om bedre servicegrad på telefon i 2006 enn i 2005. Det er flere årsaker til det negative avviket. I februar ble det etablert et eget kundesenter jf. punkt 2.2.1.4. Resultattallene var oppløftende de 8 første månedene, men i de fire siste månedene falt servicenivået slik at totalt ble det i 2006 besvart 21 % av antall anrop på telefon. Årsakene til manglende måloppnåelse de fire siste månedene har vært underbemanning på kundesenteret, sykefravær og bruk av erfarne operatører til opplæring av vikarer. Erfaringene som er oppnådd det første året med eget kundesenter vil bli brukt for å tilpasse tilstrekkelig bemanning i 2007.

Kostnadseffektive kanaler for kundeinformasjon
I 2006 ble det registrert nær 4 millioner besøk på www.lanekassen.no. Dette er økning på 32 % i forhold til 2005. Selvbetjeningsportalen Dine sider har hatt en økning på om lag 29 % forhold til 2005.

Antall besøk på www.lanekassen.no

2.3 Resultater fra fornyelsen

2.3.1 Resultatmål 4: Status i fornyelsen

Moderniseringsarbeidet i Lånekassen skal ha en fremdrift som tilsvarer ferdigstillelse innen utgangen av 2008. Kostnadsforbruk og gevinstrealisering i prosjektet skal være i tråd med godkjente fremdriftsplaner, samt godkjent kostnadsramme og styringsramme, jf. St.prp. nr 1 (2005-2006).

Styring og oppfølging av LØFT-programmet har i hovedsak omfattet følgende elementer:

- etablering av gjennomføringsplaner for programmet
- prosjektdirektiv for det enkelte prosjekt
- månedlig statusrapportering til styringsgruppen og styret

Med unntak av detaljspesifiseringsfasen i LØFT-IKT har det ikke oppstått vesentlige avvik i framdrift eller kostnader.

Arbeidet med fornyelsen har i 2006 vært preget av situasjonen som oppstod da man valgte å avslutte IKT-prosjektet. Samarbeidet med leverandøren ble avsluttet fordi prosjektet ikke kunne gjennomføres innenfor rammene som var trukket opp av Stortinget.

I mai ble det etablert nytt prosjekt for å planlegge videre fremdrift av fornyelsen og estimere ny kostnadsramme. Lånekassen mottok 09.10.06 en bestilling fra KD på et nytt styringsdokument med levering 1. februar 2007.

Framdriften i fornyelsen har fortsatt som planlagt på områder som ikke berøres av IKT-prosjektet. omfatter. Neste avsnitt gir en oppsummering av aktiviteter som er avsluttet eller påbegynt i 2006.

2.3.2 Resultater fra gjennomførte tiltak

Gjennomføringsplanen for fornyelsesarbeidet har vært delt i følgende fire satsingsområder:

- Nye arbeidsformer (høykvalitetsalternativet)
- Regelverksutvikling
- Organisasjonstilpasninger (kjernelånekassen)
- Ny IKT-løsning (høykvalitetsalternativet)

Nedenfor beskrives kort mål, hovedleveranser, status og gevinster for hvert prosjekt.

2.3.2.1 Ny utbetalingsordning (NUT)

Målene for prosjektet var:

- en mer moderne og brukervennlig løsning for å utbetale innvilget utdanningsstøtte
- redusere Lånekassens kostnader til utbetaling av utdanningsstøtte
- valgfri kommunikasjonskanal og døgnåpen informasjonstjeneste
- elektroniske melding til elever og studenter om mottatt søknad og forventet saksbehandlingstid
- valgfri signering, elektronisk eller på papir.
- utvikling av selvbetjeningsløsningen Dine sider med flere opplysninger om eget kundeforhold
- kortere ventetid for elever og studenter i forhold til utbetaling
- pålitelighet, likebehandling og sikkerhet mot misbruk av personopplysninger
- løsning for å bruke SMS-meldinger som utgående informasjonskanal for å informere kunden om saksbehandlingstid, vedtak m.v. ble satt i drift samtidig med ny utbetalingsordning
- arbeidsbesparelser ved lærestedene

Prosjektets leveranser har i all hovedsak vært i samsvar med målene. Det er levert to løsninger for signering av gjeldsbrevet, en papirbasert og en elektronisk. Støtten utbetales til kundens bankkonto.

Prosjektet har også utviklet bedre informasjonstjenester til kunden gjennom nye tjenester på Dine Sider og bruk av SMS som informasjonskanal. Den nye utbetalingsordningen har medført betydelige besparelser ved landets mange læresteder. Denne gevinsten er imidlertid ikke kvantifisert.

Prosjektet ble sluttført og overlevert til driftsorganisasjonen i mars 2006. Gevinst i Lånekassen er beregnet til 6,9 mill. kroner årlig fra 2006.

2.3.2.2 Datafangst

Målene for prosjektet var:

- sikker, effektiv og korrekt registrering og kontroll av søknader
- økt kurans og dermed færre telefonhenvendelser og redusert ressursbruk til saksbehandling
- økt effektivitet
- økt kundetilfredshet

Datafangst-prosjektet har vært organisert i fire delprosjektet; innrapportering fra lærestedene, analyse av samarbeid med tredje part, prosessforbedring og datastrukturering samt sikringssystemer.

Prosjektet har levert:

- ny løsning for å innrapportere eksamensdata for de læresteder som benytter web-løsning som rapporteringskanal
- produksjonssetting av løsningen for opptaksdata til alle læresteder som benytter de studieadministrative systemene FS, MSTAS og BANNER
- ny organisasjonsløsning for Lånekassens arbeid med å behandle innrapportering fra lærestedene og godkjenning av utdanningsopplegg. Oppgavene har blitt sentralisert til regionkontoret i Trondheim
- spesifikasjon av elektronisk grensesnitt for datafangst fra NAV. NAVs deltakelse i videre arbeid er foreløpig ikke endelig avklart

Prosjektet ble sluttført og resterende tiltak overført til linjen i februar 2006. Gevinstene knyttet til prosjektet utgjør 2,2 mill. årlig.

2.3.2.3 Kundeservice

Målene for prosjektet var å bidra til å halvere antall enkle manuelt betjente kundehenvendelser og å oppnå en mer effektiv organisering av betjeningen av slike henvendelser. Leveransene fra prosjektet var:

- gjennomført opplæring av medarbeidere i Lånekassen som betjener kundehenvendelser
- etablering av kundesenter som ivaretar all manuell førstelinjebetjening av telefon- og e-posthenvendelser
- forbedret e-postløsning (kortsiktig løsning)
- løsning som gir kundene mulighet til å få pin-kode tilsendt på SMS

Prosjektet ble avsluttet i februar 2006. Gjenstående arbeid med ny e-postløsning følges opp i linjeorganisasjonen. Gevinstene fra prosjektet utgjør 2,2 mill. kroner årlig.

2.3.2.4 Kundeinformasjon

Målene for prosjektet var å bidra til høyere selvbetjeningsgrad, redusere direkte kostnader som porto, skannekostnader o.l., redusere antall henvendelser og erstatte papirbaserte informasjonsbærere med elektroniske.

Gjennomførte leveranser fra prosjektet omfatter:

- sikker e-postkasse i Dine Sider på www.lanekassen.no, slik at Lånekassen kan sende brev o.l. elektronisk til kunden
- flere endringer for å erstatte papirbasert korrespondanse, herunder reduksjon i antall brosjyrer og opplag av disse samt redusert omfang i distribusjon av papirblanketter

- forbedret og utvidet informasjon på Dine Sider, informasjon om nedbetalingsplan, kontobevegelser, sikker postkasse, adressevisning og mulighet til å endre postadresse
- forbedret og mer målrettet informasjon til bestemte grupper og segmenter. Dette omfatter i hovedsak egen informasjon til nye kunder og til kunder som venter barn
- forbedrede brevtekster til store utsendelser og utvidet bruk av standardtekster for saksbehandlere

Prosjektet ble avsluttet i juni 2006. Realiserte gevinster fra prosjektet utgjør 3,0 mill. kroner årlig. Leveransene fra prosjektet har bidratt til flere kundehenvendelser til www.lanekassen.no og Dine sider samt færre henvendelser som krever manuell betjening. Dette er reflektert i gevinstberegningen for kundeservice.

2.3.2.5 Skanning

Målet for skanningsprosjektet er mindre ressursbruk til arkivering og flytting av kundesaksmapper, kortere saksbehandlingstid med høyere kvalitet, og større fleksibilitet mht. arbeidsflyt og arbeidsdeling. Prosjektets hovedleveranse er å etablere avtaleforhold med ekstern leverandør samt intern organisasjon, arbeidsrutiner og tekniske løsninger for å skanne, kvalitetssikre, fordele, gjøre tilgjengelig og lagre alle inngående dokumenter i elektronisk form.

Prosjektet har vært delt inn i to hovedfaser; et forprosjekt for å legge grunnlag for beslutninger om videre arbeid og et gjennomføringsprosjekt. Forprosjektet startet høsten 2005. Gjennomføringsprosjektet startet våren 2006, og ny løsning er planlagt satt i drift i løpet av første kvartal 2007. Prosjektet vil etter planen avsluttes i løpet av første halvår 2007.

Prosjektet har hittil hatt følgende leveranser:

- forstudie i februar 2006 med forslag til beslutning vedrørende videre arbeid
- beslutningsgrunnlag for valg av ekstern leverandør av skanningstjenester
- beslutningsgrunnlag for organisering av de berørte oppgaver
- løsning for å skanne all inngående post ved Bankenes betalingssentral (BBS)
- løsning for sentralisert mottak, komplettering og videre fordeling av skannet post
- løsning for sentralisert papirbasert ”historisk” kundearkiv med skanning av papirdokumenter ved behov.
- pilotdrift ved regionkontoret i Stavanger

Beregnet gevinst fra prosjektet utgjør 4,9 mill. kroner årlig med full virkning fra 2010. Fordi arbeidet er i en gjennomføringsfase er det ikke realisert gevinster i 2006.

2.3.2.6 Regelverksutvikling

Målet for prosjektet var å oppnå:

- økt andel saker som ikke gjøres til gjenstand for manuell saksbehandling
- mindre ressurser til den manuelle saksbehandlingen
- bedre kvalitet i forvaltningen av studiestøtten
- enklere håndtering av regelendringer

Leveransene fra prosjektet har omfattet:

- kunde- og saksporteføljen er delt inn i kundesegmenter slik at tiltak overfor ulike kundegrupper kan målrettes bedre enn tidligere
- kvalitetssikrede og justerte kriterier (kuranskriterier) for at saker tas ut av automatisk behandlingsløp, noe som har medført økt automatiseringsgrad (kurans)
- opplegg for årlig gjennomgang av kuranskriteriene
- forslag til Kunnskapsdepartementet om forenklinger i regelverket for utdanningsstøtten for å legge til rette for mer effektiv saksbehandling. Mindre endringer er gjennomført. Større endringer ses i sammenheng med migrasjonsplanen (gjelder rentefritak ved likningskontroll, bortfall av konverteringsordningen for videregående opplæring og 19-års aldersskille mellom del II og III).

- Prosjekt igangsatt for å videreutvikle metoder for kontroll og kvalitetssikring.
- kvalitet og arbeidsprosesser knyttet til saksbehandlingen av søknader om støtte til utdanning i utlandet er gjennomgått for å identifisere tiltak for å styrke kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen. Regelendring fra undervisningsåret 2004-2005 har imidlertid medført redusert kurans på søknader for denne gruppen.

Prosjektet ble sluttført i mars 2006. Arbeid med å videreutvikle metoder for kontroll og kvalitetssikring av saksbehandlingen, deriblant for søknader om støtte til utdanning i utlandet, er foreløpig ikke avsluttet. Dette arbeidet videreføres i linjen.

Beregnede gevinster fra prosjektet utgjør 2,0 mill. kroner.

2.3.2.7 IKT-prosjektet

Gjennomførte aktiviteter knyttet til etablering av ny IKT-løsning kan i 2006 beskrives som følger:

Gjennomføring detaljspesifiseringsfasen og tilpasningsfasen

- Detaljering av teknisk løsning
- Analyse og spesifikasjon av funksjonelle forhold
- Analyse og spesifikasjon av konvertering/migrering
- Plan for utrulling og opplæring
- Videre leveranseplan
- Alternative gjennomføringsmodeller (tilpasningsfasen)

Nytt prosjekt for utarbeidelse av revidert løsningsforslag/estimeringsgrunnlag / migreringsstrategi

- Forbedret estimeringsgrunnlag
- Nye estimater
- Revidert gjennomføringsstrategi og -plan

Under gjennomføring av detaljspesifiserings- og tilpasningsfasen oppsto betydelige avvik i framdrift og kostnadsestimater, samtidig som det oppsto usikkerhet knyttet til kritiske områder ettersom standardsystemløsningen som leverandøren tilbød, ikke svarte til forventningene. Lånekassen valgte derfor å ikke utløse opsjon om å videreføre arbeidet.
Erfaringene hittil fra arbeidet med å etablere ny IKT-løsning kan oppsummeres slik:

- Gjennomført arbeid med å detaljspesifisere nye systemløsninger tilsier at sentrale deler av ny IKT-løsning ikke kan anskaffes som *ett* standardsystem og at det vil være nødvendig med mer egenutvikling av IKT-løsninger enn lagt til grunn i St.meld. nr. 12 (2003–2004)
- Prinsippet om én hovedleverandør med et helhetlig ansvar for moderniseringen kan bli forlatt. Anskaffelsene kan skje gjennom flere leverandører, noe som medfører at Lånekassen får et større integrasjonsansvar enn opprinnelig lagt til grunn, både i utviklingsfasen og i senere forvaltningsfase
- For å redusere risiko skal opprinnelig migreringsstrategi revideres med sikte på en mer gradvis utfasing av LIS
- Lånekassen må på nytt vurdere hvilke elementer innenfor IKT-området det er strategisk viktig å håndtere selv
- Forutsetningen om forenklinger i regelverket for utdanningsstøtten har ikke latt seg gjennomføre i det omfang man opprinnelig forventet

2.3.3 Tiltak som ikke er gjennomført i henhold til opprinnelig plan

Følgende planlagte tiltak i fornyelsen er ikke gjennomført i henhold til plan:

- Etablering av ekstranett, dvs. helhetlig løsning for innrapportering (datafangst), er ikke gjennomført på grunn av utsatt innføring av nye IKT-løsninger. Innføringstidspunkt vil tilpasses migreringsstrategi for LØFT-Modulis.
- Planlagte eksterne analyser er ikke gjennomført. Dette omfatter oversikt over samordningstiltak som bør gjennomføres innen undervisningssektoren og andre offentlige

sektorer (datafangst) og analyser for å identifisere endringsforslag til sektorer utenfor Lånekassens direkte påvirkningsområde. Erfaringer hittil tilsier at arbeidet ikke vil være tidskritisk for fornyelsen, og vil derfor utgå inntil videre.

- Gjennomgåelse av stabs-/støttefunksjoner var planlagt startet våren 2006. Aktiviteten er igangsatt høsten 2006 og vil bli videreført i 2007.

2.3.4 Gevinster og omdisponeringer

De gjennomførte tiltak for å forbedre kundeservice og redusere driftskostnader summerer seg til årlige gevinster på 23,4 mill. kroner. I tillegg er det i 2006 omdisponert 16 mill. kroner av tidligere utviklingsmidler og gevinster som ikke er identifisert som tiltak. Totalt utgjør dette 39,4 mill. kroner. Dette er videreført til 2007 og skal være en del av grunnlaget for finansieringen av det videre fornyelsesarbeidet.

Interne ressurser til fornyelsen har ikke vært en del av kostnadsrammen for fornyelsen, men reduserer Lånekassens evne til å realisere gevinster og foreta omdisponeringer. I 2006 ble det disponert 16 årsverk til fornyelsen. Totalt utgjør dette 6,4 mill. kroner. Det er således i 2006 realisert 33 mill. kroner. Tabellen nedenfor oppsummerer gevinstrealiseringer i 2006:

(mill. kroner)

	Plan 2006	Resultat 2006	Avvik
– Gevinster	25,8	23,4	-2,4
– Omdisponering innenfor ordinært budsjett	25,0	16,0	-9
Gevinster og omdisponeringer	**50,8**	**39,4**	**-11,4**
Interne ressurser til fornyelsen	19,2	6,4	-12,8
Gevinstrealisert og omdisponert	**31,6**	**33,0**	**1,4**

Tabell 12: Egenfinansiering av kostnadsrammen i 2006

Oppsummeringen viser at samlet krav til realisering av gevinster og omdisponeringer som var gitt i tildelingsbrevet for 2006 er innfridd.

3 Generelle krav til den samlede aktiviteten

3.1 Personalet

3.1.1 Kapasitet og bemanning

En av hovedutfordringene i 2006 har vært å opprettholde kundeservice og kvalitet i saksbehandlingen samtidig som et betydelig antall medarbeidere flyttes fra kundesaksbehandling til arbeidet med å fornye virksomheten. Dette er gjort mulig gjennom flere tiltak som har effektivisert saksbehandlingen. Planlagt bruk av personalressurser i fornyelsesarbeidet i 2006 var til sammen 31 årsverk. Ved utgangen av året var det benyttet 16 årsverk, dvs. 15 årsverk mindre enn planen.

Innføring av nye og mer effektive arbeidsformer og IKT-løsninger, utkontraktering av støttefunksjoner og overføring av innkrevingsoppgaver til Statens innkrevingssentral medfører at det i perioden 2005-2006 har vært mulig å redusere antall årsverk i Lånekassen. Det er etablert egne interne personalpolitiske retningslinjer og rutiner for bemanningsplanlegging som ledd i arbeidet med å redusere antall ansatte i forhold til behov.

Ved utgangen av 2006 hadde Lånekassen 13 årsverk færre faste ansatte enn ved årets begynnelse. Avgangen er 5 årsverk mindre enn prognosen, som omfatter avgang på grunn av alders- og uførepensjon og overgang til annen stilling utenfor Lånekassen. Avviket fra prognosen skyldes delvis at antall overganger til stillinger utenfor Lånekassen er lavere enn gjennomsnittet for årene 2001-2004 (grunnlag for prognosen). Dessuten gikk færre av med ulike former for pensjon i 2006 enn gjennomsnittet som var lagt til grunn i prognosen.

3.1.2 Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Lånekassen i 2006 var 6,8 % mot 6,4 % i 2005. Korttidsfraværet har hatt marginal økning mens langtidsfraværet har gått marginalt ned. Lånekassen er en IA-bedrift og det jobbes systematisk med oppfølging av sykefraværet. I 2006 ble det også lagt særlig vekt på det forebyggende arbeidet i form av ergonomisk tilrettelegging av arbeidsplasser. Bedriftshelsetjenesten benyttes både i det forebyggende arbeidet og som bistand til ledelsen i konkrete saker i forbindelse med arbeidsmiljøet. Det er gjort en betydelig innsats med å gjennomgå og oppdatere interne rutiner og prosedyrer for HMS-arbeidet og på HMS-relaterte områder. Medarbeidertilfredshetsundersøkelse er gjennomført. Oppfølging av denne gjøres i etterkant og resultatene inngår i Lånekassens arbeidsmiljøarbeid både for den enkelte enhet og Lånekassen totalt. Det har vært gjennomført to møter i arbeidsmiljøutvalget i 2006. Lånekassens bedriftshelsetjeneste var til stede ved disse møtene. I tillegg har spørsmål knyttet til arbeidsmiljøet vært diskutert på en rekke møter mellom administrasjonen, de hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet.

3.1.3 Likestilling

Ved utgangen av 2006 hadde Lånekassen totalt 316 fast ansatte i arbeid, hvorav 62 % var kvinner og 38 % menn. Ved de seks kontorstedene varierer kvinneandelen mellom 59 og 79 %, der hovedkontoret i Oslo har lavest andel, mens regionkontoret i Tromsø har høyest. Fordelingen av kvinner og menn på relevante indikatorer for likestilling er:

	(%)	(%)	
Indikatorer	**Kvinner**	**Menn**	**Antall**
Andel ansatte på kontorsjefnivå eller høyere	46	54	35
Andel ansatte i rådgiver- og saksbehandlerstillinger	62	38	236
Andel ansatte i kontorstillinger	80	20	41
Andel ansatte i ltr. 50 eller høyere	51	49	96
Andel ansatte i ltr. 49 eller lavere	67	33	221
Andel deltidsansatte	93	7	56
Andel av ansatte med lønnstillegg i de årlige lokale lønnsforhandlingene	63	37	214

Tabell 13: Fordeling av kvinner og menn - likestilling

Fordelingen mellom kvinner og menn på de ulike stillings- og lønnsnivåer er:

Stillingsnivå	**Kvinner**		**Menn**		**Gjennomsnitts-lønnstrinn**	
	%	**Antall**	**%**	**Antall**	**Kvinner**	**Menn**
Direktør [2]		0		1		
Avdelingsdirektør [3]		3		2		
Underdirektør	44	11	56	14	61	63
Seniorrådgiver	33	1	67	2	66	65
Rådgiver	54	53	46	45	50	50
Førstekonsulent	66	74	44	38	44	45
Konsulent (kode 1065)	65	15	35	8	39	39
Konsulent (kode 1064)	80	20	20	5	38	36
Førstesekretær	80	10	20	2	34	34
Sekretær	100	3	-	-	31	-
Gj.snittlig lønnstrinn		–		–	45	49

Tabell 14: Status for fordeling av stillingsnivå mellom kvinner og menn

[2] Avlønnet i statens lederlønnsregulativ
[3] Avdelingsdirektørene er avlønnet i ltr. 73 med unntak av fagdirektør

Lånekassens styre består av 3 kvinner og 3 menn. Disse oppnevnes av departementet. Elev- og studentrepresentantene oppnevnes etter forslag fra sine organisasjoner. Over halvparten av virksomhetens utviklingsprosjekter i 2006 hadde kvinnelig prosjektleder, og sammensetningen av prosjektdeltakerne reflekterte den samlede kjønnsfordelingen.

Lånekassen har et likestillingsperspektiv i personalpolitikken, og likestilling inngår i den lokale tilpasningsavtalen til Hovedavtalen i staten. Nåværende kjønnsfordeling blant de ansatte tilsier ikke generell bruk av positiv særbehandling ved tilsetting. Under forberedende møter mellom partene før lønnsforhandlinger, vurderes situasjonen og aktuelle virkemidler med hensyn til likestilling.

3.2 Intern kontroll og risikostyring

Lånekassen har startet det systematiske arbeidet med å formalisere virksomhetens interne kontroll og å etablere virkemidler for å bedre styring og kontroll. Avsnittene under vil gi en kort omtale av etableringen av formell struktur, format og innhold i internkontrollsystemet og gi status for Lånekassens arbeid med overordnet risikostyring.

3.2.1 Internkontroll

Lånekassen etablerte våren 2006 et kvalitetssystem eller internkontrollsystem. Systemet skal bidra til måloppnåelse for drift og fornyelse, bidra til effektiv og hensiktsmessig drift og til overholdelse av lover og regler. Kvalitetssystemet tilrettelegger for tydelige ansvars- og rolleavklaringer og forståelse av roller. Det skal bidra til å gi god kontroll i endringsprosesser, og gjennom standardisering og gjenbruk skal det gi en rasjonell dokumentasjon av virksomheten. Målet er at kvalitetssystemet skal tydeliggjøre områder som krever god dokumentasjon og at det skal tilgjengeliggjøre dokumentasjon for alle involverte gjennom felles distribusjon og standardiserte formater og dokumentasjonsmetoder. Hittil har vi fokusert på at nyutviklet dokumentasjon, og i en viss grad oppdateringer, skal utformes basert på felles maler og gjenkjennelige formater. Felles distribusjon av internkontrollsystemet vil falle på plass når nytt intranett lanseres våren 2007.

3.2.2 Risikostyring

I 2006 gjennomførte Lånekassen en overordnet risikoanalyse. Utgangspunkt for analysen var virksomhetens overordnede målformuleringer omkring fire forhold

- forholdet til kunder og andre eksterne interessenter
- forsvarlig forvaltning av statlige midler og kostnadseffektiv drift
- tilfredsstillende sikkerhet knyttet til forvaltning av kundedata
- gjennomføring av fornyelse av Lånekassen i overensstemmelse med myndighetenes ønsker og krav

Ledelsen i hver avdeling identifiserte risikofaktorer knyttet til manglende måloppnåelse av de ovenfor nevnte mål, vurderte sannsynlighet og konsekvens dersom risikofaktoren skulle inntreffe og identifiserte og iverksatte nødvendige tiltak for å bringe risiko ned til et akseptabelt nivå. For virksomhetsomfattende risikofaktorer, ble vurderingene foretatt av et tilstrekkelig antall avdelingsdirektører til å sikre hensiktsmessig oppfølging av tiltakets ønskede virkning og faktiske effekt. Direktøren har ansvar for overordnet oppfølging av den virksomhetsomfattende risikoanalysen.

De alvorligste risikofaktorene som ble identifisert gjennom overordnet risikoanalyse er knyttet til følgende forhold

- sårbarhet/avhengighet av nøkkelpersoner
- stabilitet i IKT-systemene og mekanismer for å sikre tilstrekkelig personvern
- forholdet til 3.-parter – leveranser fra samarbeidende parter, f.eks. læresteder, og Lånekassens inngåelse og forvaltning av avtaler knyttet til kjøp av tjenester
- kompliserte regelendringer eller sene meldinger om endringer
- realisering av LØFT-programmet i.h.t. plan, inkludert virksomhetens endringsvilje og evne til å motta prosjektet

Gjennom året er det gjennomført aktiviteter som har bidratt til risikoreduksjon på vesentlige områder, og arbeidet med å kontrollere risikoene fortsetter i 2007.

3.3 Samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid

Lånekassen har i 2006 videreført arbeidet med å utvikle et nytt styringssystem som skal sikre at virksomheten realiserer sine resultatmål. Det gjennomføres løpende sårbarhetsvurderinger for å avdekke risiko for at mål ikke nås. Håndtering av avvik som oppstår er en grunnleggende forutsetning for måloppnåelse på de fleste områder. Intern kontroll inngår derfor som en viktig side ved styringssystemet. For å unngå alvorlige avvik fra normal drift er det etablert forebyggende tiltak og beredskap som skal begrense konsekvensene hvis en krise skulle oppstå.

Kriseberedskapen er innrettet mot alvorlig fare for liv og helse, tap av legitimitet, langvarige driftsavbrudd og tap av store materielle verdier. Lånekassen har en beredskapsplan for ledelsens håndtering av krisesituasjoner. Med forankring i denne utarbeides det områdeplaner for beredskap knyttet til virksomhetskritiske aktiviteter. Øvelse i kriseledelse ble avholdt i desember 2006 i regi av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap Evalueringen var overveiende positiv.

3.4 Miljøledelse

Lånekassen er en kontorbedrift der påvirkningen på det ytre miljø er knyttet til transport/reise, bruk av papir, avfallsbehandling og energi til lokaler og utstyr. Arbeidet med fornyelse av Lånekassen vil føre til at kundedialogen i hovedsak skjer elektronisk. Dette har hittil medført en reduksjon i papirforbruket jfr. tabellen under.

(Antall brev)

	Resultat 2004	Resultat 2005	Resultat 2006
Papirprodusere brev	4 104 353	3 795 161	3 643 616

Tabell 15: Utvikling i antall produserte brev på papir

Lånekassen har etablert rutiner og systemer for retur/gjenvinning av avfall og effektiv styring av energiforbruk. Miljøhensyn er innarbeidet i virksomhetens interne anskaffelsesrutiner. Videokonferanseutstyr er installert ved alle kontorstedene og bidrar til å redusere reiseomfanget.

3.5 IT-politiske føringer

Lånekassens har som mål i fornyelsen å gjøre tilgjengelig selvbetjente kanaler for kundene. En stor andel av kundene i Lånekassen kan i dag, om hun selv velger det, ha et helt eller delvis papirløst kundeforhold. Dette gjelder både tildelings- og tilbakebetalingskunder.

Lånekassens elektroniske tjenester ble i desember 2006 tilgjengelig på den statlige fellestjenesten Min side. Dette gir kundene mulighet til selv å velge om henvendelser fra og kommunikasjon med Lånekassen skal skje elektronisk. Dine sider er integrert med Min side og sikkerhetsportalen.

Lånekassen gjennomførte i 2006 en forstudie på bruk av e-handel ved innkjøp. Konklusjonene fra denne forstudien vil i 2007 legges til grunn for etablering av mål, strategier og planer for elektroniske foretningsprosesser.

4 Årsregnskap for 2006 for Statens lånekasse for utdanning

4.1 Resultatregnskap

Beløp i 1000 kr	Note	2006	2005	2004
Renteinntekter	1	2 331 143	2 203 633	2 397 362
Rentekostnader	2	-3 260 528	-2 977 372	-3 279 454
Rentestøtte		**-929 385**	**-773 739**	-882 092
Betalte gebyr	3	130 263	136 473	134 005
Gebyrinntekter		**130 263**	**136 473**	**134 005**
Stipend til elever og studenter	4	-3 020 530	-2 879 900	-4 322 321
Rettighetsbaserte ettergivelser	5	-299 361	-402 453	-455 448
Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	6	-5 459	-5 310	-5 167
Stipend og rettighetsbaserte ettergivelser		**-3 325 350**	**-3 287 663**	**-4 782 936**
Tap på utlån	10	-432 022	-389 578	-433 971
Tap på utlån		**-432 022**	**-389 578**	**-433 971**
Netto kostnader for lån og stipend[4]		**-4 556 494**	**-4 314 507**	**-5 964 994**
Lønn og godtgjørelse	7	-139 492	-145 644	-140 928
Varer og tjenester	8	-118 775	-130 973	-123 234
Utviklingskostnader	9	-31 621	-21 934	-6 749
Netto drifts- og utviklingskostnader[5]		**-289 888**	**-298 551**	**-270 911**
Netto tilskudd over statsbudsjettet	11	**4 846 382**	**4 613 058**	**6 235 905**
Driftsresultat		**0**	**0**	0

[4] Kostnadene staten har som følge av studiestøtteordningen ekskl omgjøring fra lån til stipend (jf note 3 og 12) og kostnader tilknyttet driften av Lånekassen.
[5] Årlige netto kostnader for å drive Lånekassen.

4.2 Balanse

Beløp i 1000 kr	Note	2006	2005	2004
EIENDELER				
Kontanter			4	9
Innskudd i norske banker			0	0
Kontanter og ordinære innskudd i banker			**4**	**9**
Ikke-rentebærende	12, 13			
- utdanningslån		25 190 628	24 760 838	23 356 833
-opptjente, ikke betalte renter		575 357	555 983	603 849
Opptjente, ikke betalte gebyr		77 496	77 422	72 790
Sum ikke rentebærende utlån		**25 843 481**	**25 394 243**	**24 033 472**
Rentebærende utdanningslån	12, 13	64 036 431	60 065 649	56 221 975
Rentebærende renter		1 693 325	1 852 354	2 095 004
Sum rentebærende utlån		**65 729 756**	**61 918 003**	**58 316 979**
Andre kortsiktige krav	14	142 626	17 127	23 948
I mellomregning med Finansdepartementet			0	0
Andre krav		**142 626**	**17 127**	**23 948**
SUM EIENDELER		**91 715 863**	**87 329 377**	**82 374 408**
GJELD OG EGENKAPITAL				
I mellomregning med Finansdepartementet		134 854	10 533	17 501
Annen kortsiktig gjeld	15	7 772	6 598	6 455
Kortsiktig gjeld		**142 626**	**17 131**	**23 956**
Lån fra staten	16	91 573 237	86 004 246	81 042 452
Langsiktig gjeld		**91 573 237**	**86 004 246**	**81 042 452**
Grunnfond	16		1 308 000	1 308 000
Egenkapital			**1 308 000**	**1 308 000**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		**91 715 863**	**87 329 377**	**82 374 408**

31. desember 2006

Oslo 07.03. 2007
I styret for Statens lånekasse for utdanning

Siri Hatlen leder	Kjetil Heltne nestleder	Linda Ellingsen
Bjørn Remen	Maja K. Rynning	Per A. T. Langerød
	Bertil Tiusanen direktør	

4.3 Regnskapsprinsipper

4.3.1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for Statens lånekasse for utdanning er satt opp etter regnskapsprinsipper som tilfredsstiller de kravene som blir stilt i lov og forskrifter. Statens lånekasse for utdanning kommer ikke inn under regnskapsloven eller Kredittilsynets regler for bankregnskap.

4.3.2 Periodisering av rente- og gebyrinntekter

Både rente- og gebyrinntektene blir tatt inn i resultatregnskapet etter hvert som renter og gebyr blir opptjent.

4.3.3 Føring av andre inntekter og kostnader

Andre inntekter og kostnader blir tatt inn i regnskapet etter kontantprinsippet[6].

4.3.4 Tap på utlån

Lånekassen utgiftsfører tap i årsregnskapet først når tapet er endelig konstatert i samsvar med lov og forskrifter. Det vil si at avskriving er foretatt etter de årsaker som er angitt i Lov om utdanningsstøtte til elever og studenter (lov av 26.04.1985 nr. 21), eller gjelden er avskrevet i forbindelse med permanent overføring til Statens innkrevingssentral for videre innfordring. Statens innkrevingssentral inntektsfører selv de inntekter som framkommer ved innfordring av permanent overførte lån. Om lag en tredel av regnskapsførte tap er renter fram til realisasjonstidspunktet.

Det blir ikke beregnet tap på grunnlag av konstaterte misligholdte utlån og eller ved betalingslettelser. Dette innebærer at det i regnskapet ikke er gjort beregninger eller avsetninger for spesifiserte tap. Det er heller ikke i årsregnskapet gjort beregninger eller avsetninger for uspesifiserte tap. For at en skal kunne vurdere tapsrisikoen som ligger i utlånsporteføljen, er det gitt kommentarer og opplysninger om mislighold og lignende i årsmeldingen fra styret og som noter til årsregnskapet.

4.3.5 Inntektsføring av renter av misligholdte utlån

I samsvar med gjeldende regelverk stopper ikke Lånekassen inntektsføringen av renter på misligholdt utlån. Rentene blir beregnet og inntektsført fram til tidspunktet for bokføring av konstatert tap.

4.3.6 Konvertering av studielån til stipend

Fra november 2002 ble utdanningsstipendet for elever og studenter i høyere utdanning økt til 40 prosent av kostnadsnormen. Hele stipenddelen ble i 2006 betalt ut som lån og gjort om til utdanningsstipend ved gjennomført utdanning. Lånekassen har fått fullmakt til å dekke inn utgiftene til slik konvertering av lån til stipend ved å trekke på et eget Konverteringsfond.

Konverteringsfondet er etablert som et selvstendig fond med egne statutter og eget regnskap, og inngår ikke i Lånekassens årsrapport. Fondets kapital er plassert på en ikke rentebærende konto i Norges Bank.

4.4 Noter

Note 1 Renteinntekter

Den flytende renten i 2006 ble fastsatt på grunnlag av renten på statskasseveksler med gjenstående løpetid fra null til tre måneder. Den faste renten var renten på statsobligasjoner med tre og fem års gjenstående løpetid. Det legges i begge tilfeller til ett prosentpoeng til dekning av administrasjonskostnader og dekning av tap.

Lånekassen betaler samme rente til staten som kundene betaler på sine lån, og tillegget på en prosent tilfaller ikke Lånekassen. Når lånet er oppsagt, blir det lagt til en ekstra prosent forsinkelsesrente.

[6] Jf Stortingets bevilgningsreglement, §14: *Enhver statsutgift og statsinntekt medtas i statens bevilgningsregnskap for den budsjettermin da den er blitt kontant betalt.*

Rentesatsene i 2006

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Flytende rente	3,10 %	3,30 %	3,40 %	3,80 %
Fast rente, 3 år	4,30 %	4,20 %	4,60 %	4,90 %
Fast rente, 5 år	4,60 %	4,40 %	4,90 %	5,00 %

Note 2 Rentekostnader

Lånekassens utlånsrenter tilsvarer den renten som betales på innlån fra staten. Rentekostnadene beregnes på grunnlag av samlet utlånsportefølje innenfor hver av de ulike rentesatsene som kundene har valgt. Lånekassen betaler også renter til staten for lån til kunder under utdanning, og for lån hvor kunden er gitt rentefritak i en periode. Disse rentene beregnes i samsvar med rentesatsen for flytende renter.

I rentekostnader inngår også utgifter til rentekompensasjon ved innfrielse av gjeld, og ekstraordinære innbetalinger av fastrentelån til underkurs.

Note 3 Gebyrinntekter

Posten består av betalte gebyrer fra kundene. Kundene belastes et gebyr ved førstegangsvarsling, gebyr for purring ved andregangsvarsling og gebyr for oppsigelse av lån i forbindelse med innfordring av misligholdte utlån. Gebyrsatsene i 2006 var 35 kroner ved førstegangsvarsling, 280 kroner ved andregangsvarsling og 490 kroner ved oppsigelse av lånet. Gebyrene blir akkumulert slik at ved oppsigelse av lånet påløper det i alt 805 kroner.
Første varsling til kunder som har tegnet e-faktura avtale er gebyrfritt. Eventuelle purringer belastes gebyrer i tråd med ovenstående.

Note 4 Stipendkostnader og statstilskudd til elever ved private skoler

Stipendene som er bevilget over kap. 2410 postene 70 og 71 er hovedsakelig stipend til elever i videregående utdanning og studier i utlandet, samt fødsels- og forsørgerstipend. I tillegg har Lånekassen tildelt i alt 20,8 millioner kroner over kap. 0228, post 70 til statstilskudd til elever ved private skoler.

(1000 kroner)

		2006	2005	2004
Kap. 0228 post 70	Statstilskudd til elever i private skoler	20 847	20 688	13 729
Kap. 2410 post 70	Utdanningsstipend osv.	2 579 369	2 305 781	3 618 585
Kap. 2410 post 71	Andre stipend	420 314	553 431	690 007
	Stipend til elever og studenter	**3 020 530**	2 879 900	4 322 321

Samlede stipendkostnader tilknyttet studiestøtteordningen

Det er viktig å merke seg at stipendkostnadene, slik de fremstår i Lånekassens regnskap, ikke inkluderer lån som er omgjort til stipend i forbindelse med bestått eksamen. Disse stipendkostnadene finansieres av konverteringsfondet, og blir kostnadsført i fondets regnskap. Skal man få en total oversikt over hvor mye stipend som er innvilget gjennom studiestøtteordningen, må lån som er omgjort til stipend legges til stipendkostnaden som fremkommer i Lånekassens regnskap. Følgende tabell viser Lånekassens stipendkostnader, lån som er omgjort til stipend og samlede stipendkostnader de siste årene:

Samlede stipendkostnader pr år.

	2006	2005	2004
Stipend til elever og studenter	3 020 530	2 879 900	4 322 321
Konvertert fra lån til stipend [7]	3 920 128	3 794 094	1 418 805
Samlede stipendkostnader pr år	**6 940 658**	**6 673 994**	**5 741 126**

Note 5 Rettighetsbaserte ettergivelser

(1000 kroner)

	2006	2005	2004
Ettergivelse ved lange studier [8]	93 043	199 411	239 239
Ettergivelse, Finnmark	93 504	87 969	77 254
Ettergivelse til borgere fra Øst-Europa og fra u-land	36 598	22 688	26 145
Avskrevet pga. dødsfall	41 837	48 715	39 651
Avskrevet pga. sykdom	50 857	54 952	81 084
Automatisk avskriving av små restsaldoer ved innfrielse	1 521	1 718	1 575
Sum Kap. 2410 post 73	**317 361**	**415 453**	**464 948**
Refusjon av ODA-godkjente utgifter kap. 5310 post 04 [9]	-18 000	- 13 000	-9 500
Rettighetsbaserte ettergivelser netto	**299 361**	**402 453**	**455 448**

Note 6 Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet

Midler bevilget på post 75 nyttes i hovedsak til informasjonsarbeid rettet mot norske studenter i utlandet. Lånekassen har stått for utbetaling av tilskudd til dette formålet i samsvar med tildelingsbrev av 22. desember 2006 fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

ANSA (Association of Norwegian Students Abroad) er tildelt kr 4 530 500 fra denne posten.

Det er utbetalt tilskudd til sommerskolen ved Universitetet i Oslo med kr 457 000, og til enkeltstudenter ved NTNU i forbindelse med sommerkurs i nordisk språk og litteratur, kr 471 500. I tillegg har Utenriksdepartementet benyttet kr 203 739.- i 2006 av tildelt belastningsfullmakt på inntil kr 212 000.

7 Konvertert lån avviker mellom Lånekassens og Konverteringsfondets regnskap da konverteringer, som følge av kontantprinsippet, føres i fondet måneden etter omgjøring er gjort i Lånekassens regnskap.
8 Nedgangen de senere år skyldes at ordningen er under avvikling.
9 Deler av kostnadene ved ettergivelse til borgere fra Øst- Europa og fra u- land gjelder studenter fra visse land i den tredje verden, som senere bosetter seg varig i sine hjemland. Iflg OECDs statistikkdirektiv defineres ettergivelser av denne type som offentlig utviklingshjelp og finansieres over utenriksdepartementets budsjett, kap. 167 Flyktningetiltak i Norge. Disse kostnadene refunderes av Utenriksdepartementet og godskrives kap. 5310 post 04 i Lånekassens regnskap.

Note 7 Lønn, godtgjørelse og sosiale utgifter

(1000 kroner)

	2006	2005	2004
Fast og midlertidig personell	118 573	124 422	121 798
Renhold	984	947	920
Godtgjørelse til styret	606	518	345
Godtgjørelse til klagenemnda	56	145	134
Andre godtgjørelser	0	0	17
Innbetaling til Folketrygden og Statens Pensjonskasse	25 499	26 947	24 560
Sum kap. 2410, post 01 1	**145 718**	**152 979**	**147 774**
Ymse inntekter	-198	0	-52
Sum kap. 5309, post 29	**-198**	**0**	**-52**
Refundert pga. arbeidsmarkedstiltak	0	- 6	-153
Refundert fødselspenger	-2292	- 3 110	-3 097
Refundert utgifter ved sykemelding	-3736	- 4 219	-3 544
Sum kap. 5310, post 15-18	**-6028**	**-7 335**	**-6 794**
Netto lønnskostnader	**139 492**	**145 644**	**140 928**

Note 8 Varer og tjenester

(1000 kroner)

	2006	2005	2004
Maskiner, inventar og utstyr	2 164	1 607	1 549
Forbruksmateriell	2 075	2 277	2 311
Reiseutgifter osv.	5 047	6 848	6 521
Kontortjenester	34 006	41 031	42 704
Konsulenttjenester	20 650	29 062	24 213
Databehandlingstjenester	30 209	29 068	26 366
Vedlikehold og drift av maskiner og utstyr	621	570	552
Vedlikehold og drift av bygninger, leie av lokale	24 044	20 917	19 757
Sum kap. 2410, post 01 2	**118 816**	**131 380**	**123 973**
Diverse inntekter	-41	- 407	-739
Sum kap. 5310, post 03 2	**-41**	**- 407**	**-739**
Netto varer og tjenester	**118 775**	**130 973**	**123 234**

Note 9 Utviklingskostnader

Utviklingskostnadene i forbindelse med fornyelsen føres i hovedsak på post 45, Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. For 2006 ble det postert 31,6 millioner kroner på denne posten. Det er i tillegg ført utviklingskostnader for 0,82 mill. kroner på post 01. Dette er lønn og godtgjørelser som ikke kan posteres på post 45. Totalt var utviklingskostnadene i 2006 32,4 mill. kroner.

Note 10 Tap på utlån

Lånekassen yter lån til livsopphold på grunnlag av lovfestede rettigheter. Det foretas ingen kredittvurdering av låntakerne, og det kreves ikke sikkerhet for lånet. Slike usikrede forbrukslån vil

normalt være forbundet med en høyere tapsrisiko enn ordinære, pantesikrede banklån hvor långiver har hatt anledning til å vurdere kundenes kredittverdighet på forhånd. Forventet fremtidig tap på hele utlånsporteføljen pr. 31.12.2006 er estimert til 5,4 milliarder kroner.

Lånekassen avskriver fordringen når den overføres til Statens innkrevingssentral på permanent basis[10]. I tillegg avskrives fordringer som i henhold til fastsatte regler med sikkerhet kan karakteriseres som tapte. Det vises også til note 12.

(1000 kroner)

	2006	2005	2004
Avskrevet som tap, uerholdelig	6 962	22 461	22 623
Avskrevet som tap, gjeldsordning	27 728	28 832	40 834
Avskrevet som tap og overført til SI [11]	397 332	338 285	370 514
Tap på utlån	**432 022**	**389 578**	**433 971**

Note 11 Tilskudd over statsbudsjettet for 2006

Denne posten viser summen av inntekter og utgifter for Lånekassen i 2006 som er dekket over statsbudsjettet. Følgende tabell viser detaljer på kapittel- og postnivå i samsvar med statsregnskapets oppstilling.

(1000 kroner)

		2006	2005	2004
Kap. 0228 post 70	Statstilskudd til elever i private skoler	20 847	20 688	
Kap. 0240 post 70	Statstilskudd til elever i private skoler			13 729
Kap. 2410 post 01-1	Lønn, godtgjørelser og sosiale utgifter	145 718	152 979	147 774
Kap. 2410 post 01-2	Varer og tjenester	118 816	131 381	123 973
Kap. 2410 post 45	Større utstyrsanskaff. og vedlikehold	31 621	21 934	6 749
Kap. 2410 post 70	Utdanningsstipend osv.	2 579 369	2 305 781	3 618 585
Kap. 2410 post 71	Andre stipend	420 314	553 431	690 007
Kap. 2410 post 72	Rentestøtte	929 385	773 739	882 092
Kap. 2410 post 73	Avskriving	317 361	415 453	464 948
Kap. 2410 post 74	Tap	432 022	389 578	433 971
Kap. 2410 post 75	Tilskudd for tilrettelegging av utdanning i utlandet	5 459	5 310	5 167
Kap. 5309 post 29	Ymse inntekter	-198		
Kap. 5310 post 03	Refunderte utgifter og egne inntekter	-41	- 407	-791
Kap. 5310 post 04	Refunderte utgifter av ODA-godkjente utgifter	-18 000	- 13 000	-9 500
Kap. 5310 post 15	Refundert pga. arbeidsmarkedstiltak		- 7	-153
Kap. 5310 post 16	Refunderte fødselspenger	-2 292	- 3 110	-3 097
Kap. 5310 post 18	Refunderte utgifter ved sykmelding	-3 736	- 4 219	-3 544
Kap. 5310 post 72	Betalte gebyr, innbetalt til staten	-130 263	- 136 473	-134 005
	Netto tilskudd over statsbudsjettet	**4 846 382**	**4 613 058**	**6 235 905**

Note 12 Utlån og opptjente, ikke betalte renter

Lånekassens utlånsportefølje består av ikke-rentebærende lån til kunder i utdanning, rentebærende lån til kunder i tilbakebetalingsfasen, samt påløpte ikke-betalte renter. Låntakere i tilbakebetalingsfasen

10 Statens inntekter av fordringer som er permanent overført til SI inntektsføres på kap. 4634 Statens innkrevingssentral, post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning. I 2006 ble det inntektsført 166,5 millioner kroner på denne posten.

11 Inkassosaker som har vært uten vesentlig innfordringsmessig framgang i mer enn tre år etter oppsigelse, blir overført til Statens innkrevingssentral på permanent basis. Disse kundene mister alle rettigheter i Lånekassen, også muligheten til å få ny støtte. I 2006 ble 3 871 kunder permanent overført til Statens innkrevingssentral.

kan velge mellom fast rente med tre eller fem års bindingstid, eller flytende rente. Tilbudet for flytende og fast rente endres hvert kvartal (se også note 1).

Fordeling av utlån etter lånetype og rentenivå pr. 31.12.2006:

	Prosentsats	Beløp i 1000 kr	Antall kunder
Ikke rentebærende lån til kunder i tildelingsfase		25 190 628	182 070
Rentebærende lån, inkludert renter, til kunder i tilbakebetalingsfase			
- flytende rente	3,8	60 440 775	468 086
- 3 års fast rente	3,7–4,9	1 349 328	8 125
- 5 års fast rente	4,1–7,6	4 592 505	30 030
		91 573 236	**688 311**

I beløpene for utestående lån og opptjente, ikke betalte renter pr. 31.12.2006, er det også inkludert lån som må defineres som tapsutsatte. Risikoen for tap vil være særlig stor innenfor beholdningen av oppsagte lån.

I tillegg til oppsagte lån vil det også være risiko for tap blant de lånene der det er gitt lettelser i betalingsvilkårene, men hvor lånet ikke er misligholdt, ff. note 10.

Note 13 Konverteringsfondet

All støtte til høyere utdanning utbetales som lån og omgjøres til stipend ved bestått eksamen. Ordningen skal virke motiverende for opprettholdelse av studieprogresjon. Det er anledning til å få omgjort lån til stipend inntil 8 år etter lånet ble gitt.

For å sikre at midler øremerkes for omgjøring fra lån til stipend i hele 8 års perioden, er det etablert et Konverteringsfond som skal ivareta Lånekassens finansieringsbehov i forbindelse med ordningen. Kunnskapsdepartementet utbetaler årlig en avsetning til Konverteringsfondet. Avsetningens størrelse baseres på Lånekassens estimat for hvor stor andel av årets utbetalte lån som antas omgjort til stipend de neste 8 årene. Stipendkostnaden som påløper ved omgjøring av lån kostnadsføres ikke i Lånekassens regnskaper, men faktureres og belastes Konverteringsfondet fortløpende (månedlig).

Konverteringsfondets kostnader

Det er påløpt 3 920 mill. kroner som omgjøring fra lån til stipend i 2006, jf note 16.

Totalt er det bevilget 13 719 mill. kroner til fondet for perioden 2002-2006. Av dette er 9 860,6 mill. kroner utbetalt til Lånekassen. De resterende 3 858,4 mill. kroner utgjør konverteringsfondets beholdning pr 31.12.06.

Konsekvenser for Lånekassens utlån

Som følge av at deler av, eller hele lånet omgjøres til stipend ved bestått eksamen, vil studenter og kunder i tilbakebetalingsfasen som ikke har bestått alle kurs, ha mer gjeld til Lånekassen enn de ville hatt om studentene fikk utbetalt stipend for hvert studiesemester (gammel ordning). Konverteringsfondets beholdning er et uttrykk for hvor mye av Lånekassens utlån som forventes nedskrevet som følge av omgjøring fra lån til stipend.

Note 14 Andre kortsiktige krav

Etter hvert som omgjøringen av lån til stipend skjer, posteres denne som en innbetaling til Lånekassen på kap. 5310 post 93, mens utgiften føres på en interimspost. Det er først mulig å danne seg et bilde av samlet konvertert beløp i perioden i forbindelse med periodeavslutningen ved utløpet av hver måned. Dette innebærer at det alltid vil være en forskyvning på en måned mellom bokført belastning av interimsposten og den tilsvarende debitering av Konverteringsfondet, som skjer tidlig i måneden etter, jf. kommentaren i note 4. I desember 2006 ble det konvertert lån til stipend for i alt kr 141 256 341

som ikke er belastet Konverteringsfondet i 2006. Beløpet bidrar til å øke saldo i Lånekassens mellomregnskap med Finansdepartementet ved utløpet av året.

Posten består for øvrig av forskuddsutbetalinger og fordringer i forbindelse med anmeldte bedragerier.

Note 15 Annen kortsiktig gjeld

Skattetrekk (forskuddstrekk) som ikke er innbetalt til Skattefogden i Oslo og Akershus er bokført i årsregnskapet som annen kortsiktig gjeld.

Note 16 Lån fra staten

(1000 kroner)

		2006	2005	2004
Samlet innlån pr. 01.01.		87 312 246	82 350 452	76 835 153
+ opptak nye lån i året	(kap. 2410 post 90)	16 703 645	16 767 230	15 264 562
- nedbetaling avdrag og renter	(kap. 5310 post 90)	-7 931 277	-7 371 989	-7 630 609
- tap og avskrivning	(kap. 5310 post 91)	-591 249	-639 353	-699 850
Omgjort til stipend ved bestått eksamen	(kap. 5310 post 93)	-3 920 128	-3 794 094	-1 418 804
Lån fra staten		**91 573 237**	**87 312 246**	**82 350 452**